

Sayı : 2011/167
Konu : Torba Kanun Hk.

17 03 2011²⁰¹

ODALARA 10 SAYILI GENELGE

Bilindiği üzere kamuoyunda “Torba Kanun” olarak bilinen 6111 sayılı “Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” 25 Şubat 2011 tarih ve 27857 sayılı 1. mükerrer Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Adı geçen Kanunda; başta 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu olmak üzere bazı kanunlarda yapılan değişikliklerle eğitim ve istihdama ilişkin yeni uygulamalar getirilmiştir.

Torba Kanun ile getirilen düzenlemeler hakkında 2011/15 sayılı genelgemiz ile bilgi verilmekle birlikte bu genelgemizde yer almayan ve esnaf-sanatkarlarımız ile teşkilat birimlerimizi doğrudan ilgilendiren düzenlemeler hakkında bilgi verilmesi ihtiyacı duyulmuştur.

Mesleki eğitim ve istihdama ilişkin olarak 6111 sayılı Kanun ile getirilen düzenlemeler hakkında hazırlanan bilgi notu genelgemizde yer almaktadır.

Bilgilerinizi ve konunun önemi itibariyle tüm esnaf ve sanatkarlarımıza duyurulması hususunda gereğini önemle rica ederiz.

Oktay ALBAYRAK
Genel Sekreter

Abdurrahman CAYMAZ
Başkan Vekili

EK: Bilgi Notu (5 Sayfa)

MESLEKİ EĞİTİM VE İSTİHDAM KONUSUNDA 6111 SAYILI KANUNDA YAPILAN DÜZENLEMELER

13/02/2011 tarih ve 6111 sayılı “Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile başta 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu olmak üzere bazı kanunlarda yapılan değişikliklerle eğitim ve istihdama ilişkin yeni uygulamalar getirilmiştir. Torba Kanun ile getirilen düzenlemelerden, esnaf-sanatkarlar ve teşkilat birimlerimizi doğrudan ilgilendiren bazı düzenlemeler aşağıda yer almaktadır.

A) 3308 SAYILI MESLEKİ EĞİTİM KANUNUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

1) 6111 sayılı Torba Kanunun 61. ve 64. maddeleri ile 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 3. ve 25. maddelerinde yapılan değişikliklerle “mesleki ve teknik eğitim yapan yüksek öğretim kurumları” da 3308 sayılı Kanunun kapsamı içine alınmıştır. **Böylece YÖK’e bağlı olarak ön lisans ve lisans düzeyinde eğitim veren yükseköğretim kurumları öğrencilerinin de 3308 sayılı Kanunun verdiği haklardan (staj, sosyal güvenlik ve ücret gibi) yararlanmaları sağlanmıştır.**

2) 6111 sayılı Torba Kanunun 62. maddesi ile 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 18. maddesinde yapılan değişiklikle daha önce 25 olan personel sayısı 10’a indirilerek, 10 ve daha fazla personel çalıştıran işletmelere beceri eğitimi yaptıрма zorunluluğu getirilmektedir. Böylece beceri eğitimi ve staj yaptırılacak işletme sayısı artmakta, mesleki eğitim alan öğrencilerin mesleklerine ilişkin pratik eğitimlerinin (becerilerinin) gelişmesi için uygun ortam yaratılmaktadır.

3) 6111 sayılı Torba Kanunun 63. maddesi ile 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 24. maddesinde yapılan değişiklikle; 3308 sayılı Kanunun 18. maddesi hükmü gereğince, Milli Eğitim Bakanlığınca işletmelerde mesleki eğitim kapsamına alınan ancak beceri eğitimi yaptırmayan işletmelerden,

- 10 ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, beceri eğitimi yaptırmaması gereken her öğrenci için eğitim süresince her ay on sekiz yaşını bitirenlere ödenen asgari ücretin 1/3’ü nispetinde,

- 20 ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler ise 2/3’ü nispetinde

Saymanlık hesabına para yatırmakla yükümlü tutulmuşlardır.

Böylece, beceri eğitimi kapsamına alınan 20’nin altında personel çalıştıran işletmeler için 1/3 oranı konularak, beceri eğitimi yaptırmaması halinde daha az parasal yükümlülükle karşılaşması sağlanmıştır.

4) 6111 sayılı Torba Kanunun 64. maddesi ile 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 25. maddesinde yapılan değişiklikle;

- işletmelerde meslek eğitimi gören örgün eğitim öğrencilerine, asgari ücretin net tutarının 20 ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde %30’undan, 20’den az personel çalıştıran işyerlerinde %15’inden,

- aday çırak ve çırağa yaşına uygun asgari ücretin %30’undan aşağı ücret ödenmesi engellenmiştir.

Böylece, yine 20 ve altında personel çalıştıran işletmelere bir kolaylık getirilerek beceri eğitimi yaptırdıkları öğrencilere ödeyecekleri ücretler düşük tutulmuştur. Çıraklık eğitimine devam eden aday çırak ve çıraklara verilen ücretlerle ilgili bir değişiklik yapılmamıştır.

B) 4447 SAYILI İŞSİZLİK SİGORTASI KANUNUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

1) 6111 sayılı Torba Kanunun 68. maddesi ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 46. maddesinde yapılan değişiklikler;

- 4857 sayılı İş Kanununa göre kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışanlara, çalışmadıkları süreler için isteğe bağlı işsizlik sigortası primi ödeme imkanı getirilmiş ve böylece işsizlik sigortası primi ödeyen tüm kısmi süreli çalışanların, işsizlik ödeneği ile kısa çalışma ödeneğinden yararlanmaları, halen yararlanma imkanı bulunanların ise daha fazla prim ödemek suretiyle daha uzun süreyle yararlanmaları mümkün hale gelmiştir.

- Ticari taksi, dolmuş ve benzeri nitelikteki şehir içi toplu taşıma aracı işyerleri ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenecek alanlarda kısmi süreli iş sözleşmesiyle bir veya birden fazla kişi tarafından çalıştırılan kişiler ve çalıştıkları kişi yanında ay içerisinde çalışma saati süresine göre hesaplanan çalışma gün sayısı 10 günden az olan kişilerin sigortalılık statüleri Torba Kanunun 50. maddesi ile hükme bağlanmıştır. 5510 sayılı Kanunda yapılan bu düzenlemeye paralel olarak 4447 sayılı Kanunun 46. maddesinde yapılan değişiklik ile; maddede sayılan kişiler 4447 sayılı Kanun kapsamına alınmakta ve isteğe bağlı işsizlik sigortası primi ödemek koşuluyla işsizlik ödeneği ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanmaları mümkün hale gelmektedir.

2) 6111 sayılı Torba Kanunun 69. maddesi ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 48. maddesinin yedinci fıkrasında yapılan değişiklikler;

bir önceki yıl prim gelirlerinin %30'una kadarlık kısmının (Bakanlar Kurulu kararı ile %50'ye kadar arttırılabilir) kullanılması sağlanmış ve mevcut kullanım alanlarına ilave olarak, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmak, istihdamı artırıcı ve koruyucu tedbirler almak ve uygulamak imkanı da sağlanmıştır.

3) 6111 sayılı Torba Kanunun 70. maddesi ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 49. maddesinin birinci fıkrasına yapılan eklemeye;

kısmi süreli istihdam edilenlerin çalışmadıkları süreler için de isteğe bağlı işsizlik sigortası primi ödemelerine imkan sağlandığından (Torba Kanunun 58. maddesinin (a) bendi), bu hükme paralel olarak düzenleme yapılmış ve kısmi süreli çalışmanın farklı şekillerde yapılabilmesi karşısında herhangi bir hak kaybı yaşanmaması amacıyla, isteğe bağlı işsizlik sigortası primi ödemek suretiyle işsizlik ödeneği ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanacaklar yönünden primin çalışarak ödenmesi şartı kaldırılmıştır.

4) 6111 sayılı Torba Kanunun 74. maddesi ile 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 51. maddesinin (a) bendinde yapılan değişiklikler;

- 4857 sayılı İş kanununa göre kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışanlara,

- Ticari taksi, dolmuş ve benzeri nitelikteki şehir içi toplu taşıma aracı işyerleri ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenecek alanlarda kısmi süreli iş sözleşmesiyle bir veya birden fazla kişi tarafından çalıştırılan kişiler ve çalıştıkları kişi yanında ay içerisinde çalışma saati süresine göre hesaplanan çalışma gün sayısı 10 günden az olan kişilere,

isteğe bağlı işsizlik sigortası primi ödeme imkanı getirildiğinden, bunlardan işsizlik sigortası primi olarak % 1 sigortalı ve %2 işveren payı alınacağı hükme bağlanmıştır.

9) 4447 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi ve aynı maddenin beşinci fıkrası ile geçici 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi ve aynı maddenin beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- 31/12/2015 tarihine kadar işe alınan her bir sigortalı için geçerli olmak üzere, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren özel sektör işverenlerince işe alınan ve fiilen çalıştırılanların; işe alındıkları tarihten önceki altı aya ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumuna verilen prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı sigortalılar dışında olmaları, aynı döneme ilişkin işe alındıkları işyerinden bildirilen prim ve hizmet belgelerindeki sigortalı sayısının ortalamasına ilave olmaları ve bu maddede belirtilen diğer koşulları da sağlamak kaydıyla, 5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde sayılan ve 82 nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarı, işe alındıkları tarihten itibaren İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanır.

Bu maddede belirtilen destek unsuru;

- a) 18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük erkekler ile 18 yaşından büyük kadınlardan;
 - 1) Mesleki yeterlik belgesi sahipleri için kırksekiz ay süreyle,
 - 2) Mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretimi veya Türkiye İş Kurumunca düzenlenen işgücü yetiştirme kurslarını bitirenler için otuzaltı ay süreyle,
 - 3) (1) ve (2) numaralı alt bentlerde sayılan belge ve niteliklere sahip olmayanlar için yirmidört ay süreyle,
 - b) 29 yaşından büyük erkeklerden (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde sayılan belge ve niteliklere sahip olanlar için yirmidört ay süreyle,
 - c) (a) ve (b) bentleri kapsamına girenlerin Türkiye İş Kurumuna kayıtlı işsizler arasından işe alınmaları halinde ilave olarak altı ay süreyle,
 - ç) 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışmakta iken, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra mesleki yeterlik belgesi alanlar veya mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretimi bitirenler için oniki ay süreyle,
 - d) 18 yaşından büyüklerden bu fıkranın (a), (b) ve (ç) bentlerine girmeyenlerin Türkiye İş Kurumuna kayıtlı işsizler arasından işe alınmaları halinde altı ay süreyle,
- uygulanır.

Bu maddede sayılan belge ve nitelikler nedeniyle destek unsurundan yararlanabilmek için sigortalıların sahip oldukları mesleki yeterlik, mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretim kurumları veya Türkiye İş Kurumunca düzenlenen işgücü yetiştirme kurslarına ilişkin belgelerde belirtilen meslek ya da alanlarda işe alınmaları ve/veya çalışıyor olmaları gerekir.

Bu maddeyle sağlanan destek unsurundan aynı sigortalı için bir kez yararlanılabilir. Sigortalı, destek süresini tamamlamadan işsiz kalması halinde, kalan süreden yeniden yararlanamaz. Ancak ikinci fıkranın (a) bendi kapsamına girenlerin, aynı bent kapsamında yeniden işe alınmaları ve (1) veya (2) numaralı alt bentlerde sayılan belge ve nitelikleri bu dönemde temin etmeleri halinde destekten yeniden yararlanabilirler. Bu durumda ilk yararlanma süresi, ikincisinden düşülür ve toplam yararlanma süresi en son yararlanılan destek için maddede öngörülen süreyi aşamaz.

İşveren hissesine ait primlerin Fondan karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak; 5510 sayılı Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna vermesi, sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarını yasal süresi içinde ödemesi ve kapsama giren sigortalının işe alındığı işyerinden dolayı Sosyal Güvenlik Kurumuna prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunmaması şarttır.

Sosyal Güvenlik Kurumuna olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarının 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendirilmiş

veya ilgili diğer kanunlar uyarınca prim borçlarının yeniden yapılandırılmış ve taksitlendirilmiş olması, bu tecil, taksitlendirme ve yeniden yapılandırma devam ettiği sürece işverenlerin bu fıkra hükmünden yararlanmasına engel teşkil etmez.

Bu madde hükümleri; 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamına giren kurum ve kuruluşlara ait işyerleri ile 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa ve uluslararası anlaşma hükümlerine istinaden yapılan alım ve yapım işleri ile 4734 sayılı Kanundan istisna olan alım ve yapım işlerine ilişkin işyerleri, sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar ve yurt dışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmaz.

5510 sayılı Kanun gereğince yapılan kontrol ve denetimlerde, çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmediği tespit edilen işverenler bir yıl süreyle bu maddeyle sağlanan destek unsurlarından yararlanamaz.

Bu maddeyle sağlanan destek unsuru, 5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi uygulandıktan sonra kalan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait oranı üzerinden, bu maddede belirtilen esaslar dikkate alınarak uygulanır.

Bu maddede düzenlenen teşvik, 5510 sayılı Kanun kapsamında bulunanlarla aynı şartlarda olmak üzere 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıkların statülerine tabi personeli için de uygulanır.

Fondan karşılanan prim tutarları, gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz.

Bakanlar Kurulu, bu maddenin uygulanma süresini 2015 yılından itibaren beş yıla kadar uzatmaya yetkilidir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.”

Özetle;

a) Torba Kanunun 74. maddesi ile;

- Kadınlar ile 18-29 yaş arası gençlere yönelik uygulanan sigorta prim teşviklerinin düzenlendiği 4447 sayılı Kanunun Geçici 7. (15/05/2008 tarih ve 5763 sayılı Kanun) ve
- 31/12/2010 tarihine kadar işe alınan ve fiilen çalıştırılanlar için 6 ay boyunca uygulanan sigorta prim teşvikinin düzenlendiği Geçici 9. (11/08/2009 tarih ve 5921 sayılı Kanun)

maddelerinde yapılan değişikliklerle; 4447 sayılı Kanunun Geçici 7. ve Geçici 9. maddeleri ile getirilen teşviklerin,

* 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 81. maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendinde yer alan 5 puanlık prim indirimi ile birlikte uygulanması mümkün hale getirilmiş ve iki desteğin aynı dönem için uygulanması halinde öncelikle 5 puanlık prim indirimi teşvikinin uygulanacağı,

* 5510 sayılı Kanunda yer alan 5 puanlık prim indirimi teşvikinin uygulamasında, işverenin primleri süresi içerisinde ödememesi halinde teşvikten yararlanma hakkı sona erdiğinden, bu düzenlemeye paralel olarak iki teşvikin aynı anda uygulanabilmesini temin için, 4447 sayılı Kanunda yer alan prim teşvikinde (Geçici 7. ve Geçici 9. maddelerin öngördüğü) de işverenin primleri geç ödemesi halinde yararlanma hakkının sona ereceği,

hükme bağlanmıştır.

b) Yine Torba Kanunun 74. maddesi ile 4447 sayılı Kanuna eklenen Geçici 10. maddeyle; kadınların ve gençlerin işgücüne katılımını ve istihdamını artırmak, yeni istihdam yaratılmasını

teşvik etmek ve çalışanların vasıflarını yükselterek işsizlik riskini azaltmak, mesleki ve teknik eğitimi özendirmek, kalite ve etkinliğini artırmak amaçlanmıştır.

4447 sayılı Kanunun Geçici 7 maddesi ile getirilen kadınların ve gençlerin teşvikinin başvuru süresi 01/07/2010 tarihi itibarıyla sona ermişti. **Yapılan bu düzenleme ile**, bu maddenin yürürlüğe girdiği 01/03/2011 tarihinden itibaren, özel sektör işverenlerince işe alınan ve fiilen çalıştırılanların;

işe alındıkları tarihten önceki 6 aya ilişkin prim ve hizmet belgelerinde bildirilen sigortalı sayısının ortalamasına ilave olmaları ve aynı döneme ilişkin işe alındıkları işyerinden Sosyal Güvenlik Kurumuna verilen prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı sigortalılar dışında olmaları kaydıyla,

5510 sayılı Kanunun 81. maddesinde sayılan ve 82. maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarı, İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacaktır.

Bu şartların sağlanması durumunda;

1- 18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük erkekler ile 18 yaşından büyük kadınlardan;

- Mesleki yeterlilik belgesine sahip olanlar 48 ay, bunların İŞKUR'a ait işsizler arasından alınmaları halinde ilave olarak 6 ay, toplamda 54 ay süreyle,
- Mesleki ve teknik eğitimi tamamlayanlar veya işgücü yetiştirme kurslarını bitirenler 36 ay, bunların İŞKUR'a ait işsizler arasından alınmaları halinde ilave olarak 6 ay, toplamda 42 ay süreyle,

2- 29 yaşından büyük erkeklerden; mesleki yeterlilik belgesine sahip olanlar, mesleki ve teknik eğitimi tamamlayanlar veya işgücü yetiştirme kurslarını bitirenler 24 ay, bunların İŞKUR'a ait işsizler arasından alınmaları halinde ilave olarak 6 ay, toplamda 30 ay süreyle,

3- Çalışmakta iken, bu maddenin yürürlüğe girdiği 01/03/2011 tarihinden sonra mesleki yeterlilik belgesine alanlar, mesleki ve teknik eğitimi tamamlayanlar veya işgücü yetiştirme kurslarını bitirenler 12 ay süreyle,

4- 18 yaşından büyüklerden; hiçbir mesleki belge veya niteliğe sahip olmayanlar, İŞKUR'a kayıtlı işsizler arasından işe alınmaları halinde 6 ay süreyle,

teşvikten yararlanılacaklardır.

Ayrıca, sigortalıların sahip oldukları mesleki yeterlilik, mesleki ve teknik eğitim veya işgücü yetiştirme kurslarına ilişkin belgelerde belirtilen meslek ya da alanlarda işe alınmaları ve/veya çalışıyor olmaları gerekmektedir.

Bakanlar Kuruluna, bu maddenin uygulanma süresinin 2015 yılından itibaren 5 yıla kadar uzatmaya yetki verilmektedir.